

Sociologia de la religió

Codi: 101133
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Avi Astor
Correu electrònic: Avi.Astor@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

És possible lliurar els treballs i examens en castellà, català o anglès.

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit previ per cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'objectiu d'aquest curs és familiaritzar els estudiants amb els debats sociològics principals al voltant de la religió i proporcionar-los una base metodològica qualitativa per estudiar empíricament els fenòmens religiosos. El curs repassa les teories sociològiques clàssiques sobre la religió, analitza críticament les teories de la secularització i explora una varietat de subtemes actuals com són la diversitat religiosa, la religió i el nacionalisme, la globalització i el fonamentalisme religiós, la conversió i les noves espiritualitats. També hi ha seminaris dedicats a mètodes etnogràfics i investigació qualitativa.

El curs es divideix en tres blocs principals:

1. "PERSPECTIVES SOCIOLÒGIQUES SOBRE LA RELIGIÓ: UNA INTRODUCCIÓ CONCEPTUAL I METODOLÒGICA". Aquest bloc presenta la perspectiva sociològica sobre la religió i clarifica les diferències entre sociologia i teologia. Concentrem principalment en els clàssics (per exemple, Marx, Weber i Durkheim) i la rellevància de les seves idees per entendre les dinàmiques religioses contemporànies.
2. "LA MODERNITZACIÓ I LA SECULARITZACIÓ: UNA ANÀLISI CRÍTICA". En aquest bloc, estudiem les teories de la modernització i la secularització, així com diverses extensions i crítiques d'elles.
3. "GLOBALITZACIÓ, PLURALISME I TRANSFORMACIÓ RELIGIOSA". Aquest bloc aborda diversos temes relacionats amb la globalització, el pluralisme i la transformació religiosa com són la conversió, el fonamentalisme religiós, la governança de la diversitat religiosa, 'la religió viscuda' i les noves espiritualitats.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
2. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
3. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
4. Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Discriminar les explicacions de les desigualtats culturals entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.
7. Distingir els conceptes sociològics sobre la cultura que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes.
8. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar la cultura.
9. Distingir els fenòmens culturals subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
10. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
11. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
12. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
13. Relacionar els conceptes, els mètodes i les tècniques utilitzats per analitzar la cultura amb els debats teòrics i metodològics generals.
14. Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.
15. Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social i l'acció.
16. Relacionar les explicacions de les desigualtats culturals amb els debats teòrics i metodològics generals.
17. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

BLOC A: PERSPECTIVES SOCIOLÒGIQUES SOBRE LA RELIGIÓ: UNA INTRODUCCIÓ CONCEPTUAL I METODOLÒGICA

- A.1. Presentació del curs: com pensen els sociòlegs sobre la religió?
- A.2. Estudiar la religió etnogràficament
- A.3. Perspectives clàssiques sobre la religió: Marx
- A.4. Perspectives clàssiques sobre la religió: Weber
- A.5. Perspectives clàssiques sobre la religió: Durkheim

BLOC B: LA MODERNITZACIÓ I LA SECULARITZACIÓ: UNA ANÀLISI CRÍTICA

B.1. Les teories de la secularització

B.2. Secularitats múltiples

B.3. La secularització a Espanya i a Catalunya

BLOC C: GLOBALITZACIÓ, PLURALISME I TRANSFORMACIÓ RELIGIOSA

C.1. Conversió

C.2. Globalització i fonamentalisme religiós

C.3. Pluralisme religiós

C.4. Religió i l'extrema dreta

C.5. Religió cultural

Metodologia

L'assignatura s'organitza al voltant de tres activitats:

- a) Les classes magistrals que dibuixen l'aproximació principal al tema
- b) Les "classes pràctiques" on es discuteixen lectures i/o es treballa conjuntament entorn qüestions concretes
- c) Simultàniament, l'alumnat duu a terme un treball final que la professora supervisa a tutories, i en espais específics designats a classe

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Treball empíric	10	0,4	1, 3, 11, 14
Tipus: Autònomes			
Treball de l'estudiant	55	2,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir del següent:

1) Assistència, participació i presentació (10%): l'assistència a classe és obligatòria, i el nivell de participació es tindrà en compte per a aquesta part de l'avaluació. També cal fer una presentació oral del treball final.

2) Examen parcial (30%): l'examen consistirà en diversos assajos curts sobre temes que s'especificaran durant el curs. Els estudiants hauran de demostrar que han entès i assimilat correctament els principals continguts de la primera meitat del curs, i que són capaços d'argumentar posicions teòriques de forma rigorosa.

3) Treball final (25%): un estudi etnogràfic d'una comunitat religiosa (en el sentit ampli) o un treball d'investigació sobre un tema rellevant al curs. El treball es farà en grups de 2-4 persones i inclourà diversos lliuraments.

4) Examen final (35%): l'examen consistirà en diversos assajos curts sobre temes que s'especificaran durant el curs. Els estudiants hauran de demostrar que han entès i assimilat correctament els principals continguts del curs sencer, i que són capaços d'analitzar les lectures d'una manera crítica i creativa.

Així mateix, l'alumnat haurà de tenir en consideració les següents qüestions:

- Es considerarà que la persona té un "No Presentat" si no ha lliurat el treball ni ha fet els exàmens.

- En el cas de no aprovar, hi ha la possibilitat de fer un examen de recuperació. D'acord amb l'article 112 ter. de la Normativa acadèmica de la UAB, per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul. També ha d'haver obtingut una qualificació mínimade 3,5.

- D'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB, l'avaluació dels alumnes repetidors podrà consistir en una sola prova de síntesi. L'alumnat repetidor que es vulgui acollir a aquesta possibilitat, caldrà que es posi en contacte amb el professorat a principi de curs.

Plagi

El plagi consisteix a utilitzar el treball d'altres com si fos propi. Quan s'utilitzin llibres, articles, pàgines d'internet o qualsevol altre material, és obligatori especificar mitjançant l'ús de referències, indicant clarament dins el text quina referència correspon a quina frase. En el cas de citar un fragment paraula per paraula, és imprescindible posar el fragment entre cometes. El plagi és una infracció greu, equivalent a copiar en un examen. Comportarà una nota de zero per a l'assaig.

Per a més informació sobre el plagi, podeu mirar la guia sobre "Com s'ha de citar i com evitar el plagi":

<https://www.uab.cat/doc/GuiaCitesiPlagiEstudiants>. També podeu mirar: <

<https://www.uab.cat/web/estudia-i-investiga/com-citar-i-elaborar-la-bibliografia-1345708785665.html>>.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència, participació i presentació	10%	20	0,8	1, 2, 3, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 17
Examen final	35%	10	0,4	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Examen parcial	30%	10	0,4	1, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 13, 14, 16
Treball final	25%	10	0,4	2, 5, 7, 8, 9, 11, 16, 17

Bibliografia

Bibliografia general

Asad, Talal. 2003. *Formations of the Secular: Christianity, Islam, Modernity*. Stanford, CA: Stanford University Press.

Astor, Avi. 2020. "Religion and Counter-State Nationalism in Catalonia." *Social Compass*, 67(2):159-176.

- Beaman, Lori G. 2003. "The Myth of Pluralism, Diversity, and Vigor: The Constitutional Privilege of Protestantism in the United States and Canada." *Journal for the Scientific Study of Religion* 42(3):311-25.
- Beaman, Lori G. 2013. "Battles over Symbols: The 'Religion' of the Minority versus the 'Culture' of the Majority." *Journal of Law and Religion* 28(1):67-104.
- Beckford, James A. 2003. *Social Theory and Religion*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bellah, Robert N. 1967. "Civil Religion in America." *Daedalus* 96(1):1-21.
- Berger, Peter L. 1999. *El dosel sagrado: para una teoría sociológica de la religión*. Barcelona: Editorial Kairós.
- Bowen, John R. 2007. "A View from France on the Internal Complexity of National Models." *Journal of Ethnic and Migration Studies* 33(6):1003-16.
- Braunstein, Ruth. 2017. "Muslims as Outsiders, Enemies, and Others: The 2016 Presidential Election and the Politics of Religious Exclusion." *American Journal of Cultural Sociology* 5(3):355-72.
- Brubaker, Rogers. 2012. "Religion and Nationalism: Four Approaches." *Nations and Nationalism* 18(1):2-20.
- Brubaker, Rogers. 2017. "Between Nationalism and Civilizationism: The European Populist Moment in Comparative Perspective." *Ethnic and Racial Studies* 40(8):1191-1226.
- Bruce, Steve. 2011. *Secularization: In Defence of an Unfashionable Theory*. Oxford: Oxford University Press.
- Casanova, José. 1994. *Public Religions in the Modern World*. Chicago: University of Chicago Press.
- Durkheim, Emile. 1968 [1912]. *Las formas elementales de la vida religiosa*. Buenos Aires: Schapire.
- Eisenstadt, Shmuel Noah. 2000. "Multiple Modernities." *Daedalus* 129(1):1-29.
- Estruch, Joan, *L'Opus Dei i Les Seves Paradoxes*. (Barcelona: Edicions 62, 1993)
- Estruch, Joan, Joan Gomez, Maria del Mar Griera, i Agustí. Iglesias, *Les Altres Religions. Minories Religioses a Catalunya*. (Barcelona: Mediterrània, 2004)
- Estruch, Joan. *Entendre les religions. Una perspectiva sociològica*. (Barcelona: Mediterrània, 2015).
- Griera, M. i Urgell, F. *Consumiendo Religión*. (Barcelona: La Caixa, 2003).
- Hanegraaff, Wouter J. 1999. "New Age Spiritualities as Secular Religion: A Historian's Perspective." *Social Compass* 46(2):145-60.
- Kuru, Ahmet T. 2007. "Passive and Assertive Secularism: Historical Conditions, Ideological Struggles, and State Policies toward Religion ." *World Politics* 59(4):568-94.
- Kuru, Ahmet T. 2009. *Secularism and State Policies toward Religion: The United States, France, and Turkey*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mahmood, Saba. 2018. *Religious Difference in a Secular Age: A Minority Report*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Marx, Karl and Friedrich Engels. 1888. "Tesis sobre Feuerbach." Retrieved (<https://www.marxists.org/espanol/m-e/1840s/45-feuer.htm>).
- McGuire, Meredith B. 2008. *Lived Religion: Faith and Practice in Everyday Life*. Oxford: Oxford University Press.
- Mellor, Philip A. and Chris Shilling. 2010. "Body Pedagogics and the Religious Habitus: A New Direction for the Sociological Study of Religion." *Religion* 40(1):27-38.

- Mijares Molina, Laura and Ángeles Ramírez. 2008. "Mujeres, Pañuelo e Islamofobia En España: Un Estado de La Cuestión." *Anales de Historia Contemporánea* 24:121-35.
- Rogozen-Soltar, Mikaela. 2019. "Murabitun Religious Conversion: Time, Depth, and Scale among Spain's New Muslims." *Anthropological Quarterly* 92(2):509-39.
- Roy, Olivier. 2010. *La santa ignorancia*. Barcelona: Península.
- Soper, J. Christopher and Joel S. Fetzer. 2007. "Religious Institutions, Church-State History and Muslim Mobilisation in Britain, France and Germany." *Journal of Ethnic and Migration Studies* 33(6):933-44.
- Sullins, D. Paul. 2006. "Gender and Religion: Deconstructing Universality, Constructing Complexity." *American Journal of Sociology* 112(3):838-80.
- Sullivan, Winnifred Fallers. 2005. *The Impossibility of Religious Freedom*. Princeton: Princeton University Press.
- Weber, Max. 1991 [1905]. *La ética protestante y el espíritu de capitalismo*. Puebla: Premia Editora.
- Winchester, Daniel. 2008. "Embodying the Faith: Religious Practice and the Making of a Muslim Moral Habitus." *Social Forces* 86(4):1753-80.
- Wohlrab-Sahr, Monika and Marian Burchardt. 2012. "Multiple Secularities: Toward a Cultural Sociology of Secular Modernities." *Comparative Sociology* 11(6):875-909.
- Zubrzycki, Geneviève. 2012. "Religion, Religious Tradition, and Nationalism: Jewish Revival in Poland and 'Religious Heritage' in Québec." *Journal for the Scientific Study of Religion* 51(3):442-55.

Pàgines web d'interès

- <http://www.bbc.co.uk/religion/religions/>
- <http://www.thearda.com/> (theassociation of religious dataarchives)
- <http://www.kent.ac.uk/religionmethods/index.html>
- <http://hrr.hartsem.edu/sociology/disciplineresources.html>
- <http://blogs.ssrc.org/tif/>

Programari

Aquesta assignatura no utilitza programari específic.